

ÖKÜZİNİ MAĞARASI ÖN KAZIYICILARININ TİPOLOJİK GÖZLEMİ

*M. Beray KÖSEM**

ABSTRACT

Öküzini Cave lies 900 m. Northeast of Karain in the hinterlands of the bay of Antalya. The Cave is important for its lithic industry which shows remarkable assortment for Epipaleolithic period. The number of the end-scrapers which are very interesting a lot more than the other artifacts in this cave. In the research, the end-scrapers classified into 24 subtypes. The horizontal and vertical distribution of the materials in the area was examined in relation to their subtypes.

In conclusion, it is considered that lithic tool industry in Öküzini cave is a continuation of an existed culture. More than 50 % of the materials are made on blade. This is a evidence of the presence of a developed blade culture in the cave. We believe that this study will guide more detailed morphological researches in the future.

Paleolitik açıdan, diğer endüstri unsurları arasında taş aletlerin kültürlerin sınıflandırılmasında temeli oluşturduğu düşüncesinden yola çıkarak, Öküzini mağarası "taş alet endüstrisi" içerisinde gösterdiği çeşitlilik bakımından dikkat çeken ön kazıyıcıların özellikle biçimsel yöntemle incelenmesi hedeflenmiştir.

Uygulanılan yöntem çerçevesinde amacımız, Öküzini ön kazıyıcılarını gruplandırarak adlandırmak olmuştur. Bu çalışma, daha ileride Öküzini mağarasının tüm taş alet endüstrisini içine alacak biçimde yapmayı planladığımız daha kapsamlı çalışmalarımıza ışık tutacağına inandığımız bir ön hazırlık aşamasıdır.

* Ankara Üniversitesi, D.T.C. Fakültesi, Prehistorya Anabilim Dalı Uzmanı.

Paleolitik tipoloji, "çeşitli paleolitik buluntu yerlerinden ele geçmiş bulunan taş ve kemik aletleri, tiplerle açıklanmış ulamlar içine yerleştirmeye yönelik ve onları tanımaya ve tanımlamaya olanak veren bir biçim ve işlev incelemesidir"¹. Tipoloji araştırmacılar tarafından taş aletlerin sınıflandırılmaları ve isimlendirilmeleri amacıyla ortaya konmuştur. Amaç aynı forma sahip aletler arasında gruplandırmalar yapmaktır. Tipolojide başarılı bir sonucun elde edilmesi için aletler arasındaki farklılıkların basit ve net bir şekilde görüldüğü birkaç büyük morfolojik ve fonksiyonel grubun saptanması gerekir².

Paleolitik dönem taş alet endüstrilerini incelemek amacıyla kullanılan yöntem ya da yöntemler her ne olursa olsun bunların birbirleri arasında sistemli bir sıranın takip edilmesi gerekir. Özellikle Öküzini mağarası gibi daha önce hiç bir inceleme yapılmamış bir alet topluluğu üzerinde çalışılması söz konusu ise, bu sıranın takibi hataların en aza indirgenmesi açısından çok daha önem kazanır.

ÖKÜZİNİ MAĞARASI VE ÖN KAZIYICILAR

Öküzini mağarasının bu sempatik görünümlü, yoğunluk ve çeşitlilik bakımından dikkat çekici taş alet grubunun tanımlanarak adlandırılması ile ilgili verilere geçmeden önce, mağaranın konumu ve içerdiği Epipaleolitik dönem hakkında kısa bir bilginin verilmesi gerektiği kanısındayız.

Öküzini mağarası, Antalya'nın yaklaşık olarak 32 km. kuzeydoğusunda, Torosların kratase dönemi kalkerli alçak yamaçlarına açılmış küçük bir mağaradır. Mağara, önünde yer alan traverten ovasından 5 m., denizden ise 305 m. yükseklikte bulunur. Antalya'nın Yağca köyü sınırlarında kalan ve Karain mağarasının yaklaşık olarak 1 km. kuzeydoğusunda yer alan bu yerleşim yeri Geç Üst Paleolitik dönem sonrası kültürlerin devamındaki kültürel silsileyi vermesi açısından çok önemlidir. Mağara ilk kez İ. Kılıç Kökten tarafından saptanmış ve adını duvarlarından biri üzerinde bulunan "öküz" tasvirinden almıştır³.

1 Yalçınkaya, 1989: 6

2 Otte, 1991: 129

3 Kökten, 1962: 41

1990 yılı kazı sonunda ele geçen buluntular ve arkeometrik çalışmalar sonucunda bu yerleşim yeri hakkında önemli ip uçları elde edilmiştir. Yalçinkaya'nın ifadesinden öğrendiğimize göre; mağaradan ele geçen endüstrilere, yatay ve dikey dağılımları açısından genel bakış sonucunda, tamamen karışık olan "0". arkeolojik seviyesi ile kısmen karışıklık gösteren 1. arkeolojik seviyenin dışında 20. arkeolojik seviyeye kadar Öküzini mağarasının kesinlikle Epipaleolitik özellikler gösterdiği anlaşılmıştır⁴.

Gourhan'ın ifadesine göre, Yakındoğu'da Üst Paleolitik sonunda her yerde bulunma eğilimi gösteren, küçük dilgicikli bir yongalamanın olduğu ve bu nedenle mikrolitiklerinin, aletlerin büyük bir bölümü hatta yarısını oluşturduğu endüstrileri Epipaleolitik olarak adlandırmak alışkanlık haline gelmiştir. Levant bölgesinde Epipaleolitik dönem M.Ö. 18.000 civarında başlar ve 8.000 civarında son bulur. Bölgenin toplulukları ve değişkenleri oldukça fazladır. Bunlar birbirini izleyen çeşitli kültürleri tamamlayacak kadar farklılaşmışlardır⁵.

Camps ise konu ile ilgili olarak, Mezolitik teriminin daha kesin olan Epipaleolitik terimiyle rekabet halinde olduğunu ifade etmektedir. Araştırmacıya göre, Epipaleolitik yaşam biçimi ile taş ve kemik işçiliğindeki teknik gelenekler, hiç bir temel yenilik olmaksızın, Üst Paleolitik'inkilerin tam bir devamı şeklindedir⁶.

Araştırmacıların farklı görüşlerini de göz önüne alarak incelediğimiz 217 parça ön kazıyıcıyı Öküzini mağarasının 1. arkeolojik seviyeden en az 10. ile 20. arkeolojik seviyesine kadar devam eden I5d, J5c, J5d, K5c ve K5d çeyrek karelerinden bulunan parçalar olarak belirledik.

Brézillon'ın 1971'de yayınlanan "La Dénomination des objets de Pierre Taillee" adlı kitabında Ferry, Parrot, Dupondan, Rutot, Capitan, Breuil, Bordaz ve Bordes gibi araştırmacıların ön kazıyıcılar için yapmış oldukları tanım ve adlandırmaları bir araya toplanmıştır⁷. Bu araştırmacılar içinde konu ile ilgili çalışmalarında son derece gözlemci ve titiz olduğuna inandığımız F.Bordes'un; uçlarından bir ya da - ikili alet olma

4 Yalçinkaya, 1991: 58

5 Gourhan ve diğerleri, 1992: 546-547

6 Camps, 1982: 215

7 Brézillon, 1971: 228-231

durumunda ikisi- dik olmayan devamlı düzeltiler taşıyan, ileri doğru çıkmış az çok yuvarlak, ender olarak da düz bir alınla biten yonga ya da dilgiler olarak tanımladığı ön kazıyıcı, kanımızca bu alet tipi için en açıklayıcı tanımlamadır⁸. Araştırmacıların tanımlamalarından yola çıkarak elde ettiğimiz ortak görüş; bu aletlerin kesici, kazıyıcı ya da belli bir işle ve yönelik olarak kullanılan bir alın kısmına sahip olduklarıdır. Bu kısım kazıyıcının iş gören kısmı olup, genellikle dişbükey bir forma sahiptir.

Öküzini ön kazıyıcılarının alt tiplerini belirlerken mümkün olduğunca, araştırmacılar tarafından daha önce tanımları yapılmış "alt tipleri" de göz önünde bulundurduk. Alt tipleri oluştururken aletler arasındaki farklılıkların basit ve net bir şekilde görülebildiği dikkat çekici dört faktörü belirledik. Bunlar;

- a) Parçaların alın kısımlarından kırılmış olmaları,
- b) Kırık olmadıkları halde taşımalarının çok küçük boyda oluşu,
- c) Bazı parçaların alın kısımlarının taşımalarının dip, sağ kenar ya da sol kenar üzerinde yapılmış olması,
- d) Taşımaları tiplerinin çok çeşitlilik göstermesi.

Belirlenen bu dört kriter başlığı altında Öküzini ön kazıyıcılarının 24 alt tipi aşağıdaki gibi sınıflandırılarak adlandırılmıştır.

A) Taşımaları tiplerine göre;

- a) Dilgi ucunda ön kazıyıcı
- b) Yonga üzerinde ön kazıyıcı
- c) Çekirdek üzerinde ön kazıyıcı
- d) Çekirdek tablası üzerinde ön kazıyıcı
- e) Korniş üzerinde ön kazıyıcı
- f) Sırtlı dilgi üzerinde ön kazıyıcı

B) Taşımaları boylarına göre;

- g) Küçük ön kazıyıcı
- h) Kısa ön kazıyıcı
- i) Geniş ön kazıyıcı
- j) Mikro ön kazıyıcı

C) Alna göre;

- k) Dipte ön kazıyıcı
- l) İkili ön kazıyıcı
- m) Yan kenarda ön kazıyıcı

- Sağ kenar üzerinde
- Sol kenar üzerinde

- n) Disk biçimli ön kazıyıcı
- o) Yuvarlak ön kazıyıcı
- p) Çontuklu alınlı ön kazıyıcı
- q) Omuzlu ön kazıyıcı
- r) Omurgalı ön kazıyıcı
- s) Çıkmalı ön kazıyıcı
- t) Basit ön kazıyıcı
- u) Atipik ön kazıyıcı
- v) İkili alet

- Ön kazıyıcı- Dişlemeli
- Ön kazıyıcı- Budama
- Ön kazıyıcı- Çontuklu
- Ön kazıyıcı- Taşkalem

w) Üçlü alet

- Ön kazıyıcı- Kenar kazıyıcı- Dişlemeli
- Ön kazıyıcı- Dişlemeli- Çontuklu

D) Kırıklarına göre;

y) Ön kazıyıcı alını

Yukarıdaki sınıflandırmaya göre Öküzini ön kazıyıcı "alt tip" özellikleri şunlardır:

A) Taşımalık Tiplerine Göre;

a) Dilgi Ucunda Ön Kazıyıcı: Bir ya da iki kenarı iç ya da dış yüzden devamlı düzeltilemlerle işlenmiş dilgi ucundaki ön kazıyıcılar (Lev.II, 6).

b) Yonga Üzerinde Ön Kazıyıcı: Bir ya da iki kenarı iç ya da dış yüzden devamlı düzeltilemlerle işlenmiş yonga üzerine yapılmış ön kazıyıcılar (Lev.II, 7).

c) Çekirdek Üzerinde Ön Kazıyıcı: Çekirdek üzerine yapılmış ön kazıyıcı (Lev.II, 8).

d) Çekirdek Tablası Üzerinde Ön Kazıyıcı: Çekirdekten kopartılmış, çekirdek tablası üzerine yapılmış ön kazıyıcılardır (Lev.II, 9).

e) Korniş Üzerinde Ön Kazıyıcı: Çekirdekten kopartılmış çekirdek kornişine üzerine yapılmış ön kazıyıcı (Lev.II, 10).

f) Sırtılı Dilgi Üzerinde Ön Kazıyıcı: Sırtılı dilgi üzerine yapılmış ön kazıyıcı (Lev.II, 13).

B) Taşımalık Boylarına Göre;

g) Küçük Ön Kazıyıcı: Boyları 10-20 mm. arasında olan küçük ön kazıyıcılar (Lev.II, 2).

h) Kısa Ön Kazıyıcı: Boyları 20-30 mm. arasında olan ön kazıyıcılar (Lev.II, 3).

i) Geniş Ön Kazıyıcı: Genişlikleri 20-30 mm. arasında olan ön kazıyıcılar (Lev.II, 5).

j) Mikro Ön Kazıyıcı: Boyları 0-10 mm. arasında olan ön kazıyıcılar (Lev.II, 4).

C) Alna Göre;

k) Dipte Ön Kazıyıcı: Kullanım ucu taşımaliğın topuk kısmında yer alan ön kazıyıcılar (Lev.I, 1).

l) İkili Ön Kazıyıcı: Daima birbirine zıt yönde iki kullanım ucu gösteren, kenarları düzeltili ya da düzeltilsiz yonga ya da dilgiler üzerindeki ön kazıyıcılar⁹ (Lev.II, 11).

m) Yan Kenarda Ön Kazıyıcı: Alın kısmı, taşımaliğın sağ ya da sol kenarında bulunan ön kazıyıcılardır. Sağ kenar üzerinde ve sol kenar üzerinde olmak üzere iki çeşit gösterirler (Lev.I, 2).

n) Disk Biçimli Ön Kazıyıcı: Alın düzeltilerinin parçanın çevresinin büyük bir kısmını kapladığı ön kazıyıcılar¹⁰ (Lev.I, 4).

o) Yuvarlak Ön Kazıyıcı: Bütün kenarların düzeltilmesiyle oluşan bir alna sahip, yuvarlak yonga üzerine yapılmış ön kazıyıcı¹¹ (Lev.I, 10).

p) Çontuklu Alınlı Ön Kazıyıcı: Ön kazıyıcı alnı üzerinde düzeltili çontuk bulunan ön kazıyıcı (Lev.I, 5).

q) Omuzlu Ön Kazıyıcı: Yan bir kertikle, iş gören kısmı ileri doğru çıkmış ön kazıyıcı¹² (Lev.I, 3).

r) Omurgalı Ön Kazıyıcı: Profilden bakıldığında ters çevrilmiş gemi omurgası şeklinde, alnı dilgicik çıkarımlarla çevrelenmiş yonga üzerine yapılmış ön kazıyıcı¹³ (Lev.I, 9).

s) Çıkmalı Ön Kazıyıcı: Alnı iki kenar üzerindeki düzeltilelerle serbest kalmış bir çıkıntı gösteren yonga ya da dilgiler üzerine yapılmış ön kazıyıcılar¹⁴ (Lev.I, 8).

t) Basit Ön Kazıyıcı: Uçlarından birinde devamlı ve - yenileme durumu dışında-dik olmayan düzeltile taşıyan, genellikle az-çok yuvarlak ender olarak düz ya da eğik bir alnla çevrelenmiş yonga ya da dilgiler¹⁵ (Lev.II, 12).

9 Sonnevile- Bordes, Perrot, 1954: 228

10 Yalçınkaya, 1989: 38

11 Sonnevile- Bordes, Perrot, 1954: 329

12 Tixier, 1963: 58

13 Sonnevile- Bordes, Perrot, 1954: 229

14 Tixier, 1963: 58

15 Sonnevile- Bordes, Perrot, 1954: 330

u) Atipik Ön Kazıyıcı: Düzeltileri beceriksizce ya da düzensiz bir şekilde yapılmış parçalar¹⁶ (Lev.I, 11).

v) İkili Alet: Ön Kazıyıcı alnından başka “dişlemeli”, “çontuklu”, “budama”, “taşkalem”, “kenar kazıyıcı” gibi ikinci bir kullanım kenarına sahip ön kazıyıcılardır (Lev.I, 7).

w) Üçlü Alet: Ön kazıyıcı alnından başka “dişlemeli- çontuklu”, kenar kazıyıcı- dişlemeli” gibi, ikinci ve üçüncü bir kullanım kenarına sahip ön kazıyıcılardır (Lev.I, 6).

D) Kırıklarına Göre;

y) Ön Kazıyıcı Alnı: Ön kazıyıcıların dip, uç ya da kenarlarından büyük bir kısmının şu veya bu şekilde kırılması sonucunda arta kalan parçalar (Lev.II, 1).

Belirtilen alt tiplerin toplam alet sayısı içindeki dağılımı ile ilgili verilerden elde edilen sonuca göre, sayıca en fazla olan parçalar ön kazıyıcı alnlarıdır(53). Bunu sırasıyla; küçük(36), dipte(18), basit(15), kısa(15), ikili aletler(14) ile dilgi ucunda ön kazıyıcılar(14), ikili ön kazıyıcılar(8), geniş ön kazıyıcılar(8), yan kenarda ön kazıyıcılar(8), yonga üzerinde ön kazıyıcılar (6) ve diğerleri izlemektedir (Grafik. I, tab. I).

SONUÇ

Yukarıda belirttiğimiz bu 24 alt tip içinde özellikle dikkat çeken 6 ayrı tip belirlenmiştir. Bunlar taşımalarına göre sınıflandırdığımız “küçük”, “kısa”, “geniş” ve “mikro” ön kazıyıcılar ile alnlarının bulunduğu yere göre sınıflandırdığımız “dipte ön kazıyıcılar” ve “yan kenarda ön kazıyıcı”lardır. Bunlar arasında yer alan dipte ön kazıyıcıların benzeri gibi görünen Caminade ön kazıyıcıları, Demas ve Laurant’ın ifadesine göre, 1956 yılında Dordogne’da Caminade kayaaltı sığınağında, B. morturex ve D.de Sonneville- Bordes tarafından tanımlanmıştır. Bunlar dilgi ya da dilgicikler üzerine yapılmış, kullanım ucu taşımalarının alt bölümünde yer alan ön kazıyıcılardır. Daha sonra J. Ph. Rigaud, Maldidier (dordogne) ve Flageolet (dordogne)’da ele geçen hemen hemen 100’e yakın örnek üzerinde yapmış olduğu morfometrik çalışmalar sonucu,

¹⁶ Sonneville-Bordes, Perrot, 1954:330

Caminade ön kazıyıcılarını iki gruba ayırmıştır. Bunlar uzunluğu 9-20 mm., genişliği 6-14 mm. olan parçalardır¹⁷.

Ancak Öküzini'nde ele geçen dipte ön kazıyıcıların Caminade ön kazıyıcıları kapsamına alınıp alınamayacağı konusu çalışmaların tam olarak yapılması sonucuna bağlı olarak değerlendirilecektir. Çünkü böyle bir sonucun elde edilmesi en az 100 parça üzerindeki benzer morfometrik özelliklerin araştırılmasına bağlıdır. Şu an için incelediğimiz malzeme içinde toplam sayıları 18 olan dipte ön kazıyıcılar için elde edilen bazı morfometrik özellikler az olmakla beraber, Caminade ön kazıyıcılarından farklı olup, "yerel bir tip" in temsilcileri görünümündedirler. Bunun yanı sıra tespit edilen diğer farklı alt tipler olarak karşımıza çıkan "küçük", "kısa", "geniş", "mikro" ön kazıyıcılar ile "yan kenarda ön kazıyıcılar" için de benzer morfometrik çalışmaların yapılması gerekmektedir. Bu çalışmalar kazılar ilerledikçe, elde edilen materyel sayısının istenilen düzeyde artmasıyla gerçekleştirilebilecektir.

Oldukça dikkat çekici bir çeşitlilik gösterdiği kesin kez ortaya konulan Öküzini ön kazıyıcılarının alt tipleri belirlendikten sonra, ön kazıyıcıların çalıştığımız alan içindeki yatay ve dikey dağılımlarına bakılarak, bir takım sonuçlar elde edilmiştir. Buna göre ,aletlerin yoğunlukları ile ön kazıyıcı alınlarnın sayıca artış gösterdiği seviyeler 9.,10. ve 11. arkeolojik seviyelerdir. Yoğunluk bakımından bu seviyeleri izleyen 12. ve 13. arkeolojik seviyelerde ise, ele geçen ön kazıyıcı alınlarnın sayısı ile küçük ön kazıyıcıların sayısı birbirine yakındır. Bu da bize aletlerin yoğunlaştığı seviyelerde ön kazıyıcı alınları ve küçük ön kazıyıcıların orantılı olarak arttığını göstermektedir. Diğer alt tipler ise arkeolojik seviyelere gelişi güzel dağılmışlardır (Graf., II). Bu çalışma sonucunda görebildiğimiz kadarıyla, alt tipler Epipaleolitik dönem içinde herhangi bir kültürel farklılıktan sözdebilecek kadar biçimsel ya da sayısal değişiklikler göstermezler.

Aletlerin morfometrik özelliklerine yönelik olarak tespit ettiğimiz bir takım kriterleri değerlendirdiğimiz zaman aletlerin yapım tekniğine ilişkin olarak güzel bir veriyle karşılaştık. Öküzini ön kazıyıcılarının, taşımalık tiplerine ait veriler, bu aletlerin %50'den fazlasının dilgi üzerine yapılmış olduğunu göstermektedir(Graf., III). Bu sonuç, Öküzini Mağarası'nda gelişkin bir dilgi kültürünün varlığını işaret etmektedir. Bunu

17 Aydil, 1992: 29-30

hemen yongalar ve yongalama atıkları üzerine yapılmış alt tipler izler. Konuyla ilgili olarak taş alet endüstrisinin aydınlatılması amacıyla teknolojik araştırmaların da yapılması gerekmektedir. Ne var ki, elimizde var olan materyal sayısı ve silsilenin takibi açısından mağaranın kazılan dolgularının yapısı şimdilik tekno-tipolojik inceleme için yeterli denilecek ölçüde değildir.

Gözlemlerimizden elde edilen diğer bir bulguya göre, ön kazıyıcıların çoğunluğunun bir sapa takılarak kullanılmış olması olasılığı oldukça yüksektir. Buna yönelik olarak, kırık parçaların alt tiplere göre dağılımına baktığımızda, ön kazıyıcı alınları, dilgi ucunda ön kazıyıcılar, dipte ön kazıyıcılar ve basit ön kazıyıcılar gibi *dilgi* üzerine yapılmış bazı alt tipler olduğu gözlemlenmiştir. Bu alt tiplerde saptanan bazı ortak özellikler ; parçaların genellikle alna zıt kenarlarından kırık oldukları, kırık olan kenarların iç ya da dış yüze doğru yalpilınmaları ve bazılarında da iç yüz düzeltilerinin görülmesidir. Tüm bu özellikler bir arada değerlendirildikleri zaman parçaların bir sapa takılarak kullanılmış olduğunu düşündürmektedir. Boyları 10-20 mm. arasında olan ve çoğunluğu minik yongalar ve yongalama artıkları üzerine yapılan küçük ön kazıyıcıların yanı sıra, mikro ön kazıyıcıların da elle tutularak kullanılması ihtimali yok denilebilir. Bunların çamsakızına benzer bir madde ile bir sap içine oturtularak ya da kertiklenmiş bir sap içine sıkıştırılarak kullanılmış olma ihtimalleri daha yüksektir.

Öküzini ön kazıyıcılarının kullanım alanlarını ne olabileceği ise, ayrı bir araştırma ve merak konusudur. Bunun tespiti için, gerek dönemle ilgili ekolojik çalışmaların tam olarak yapılması, gerekse uzmanlık isteyen bu araştırma için tüm çalışmalar dışında çok gelişmiş laboratuvar imkanlarının bulunması gerekmektedir. Dünya çapında dahi oldukça geri plana atılmış olan kullanım izlerine yönelik araştırmalar son yıllarda daha önemsenmekte, konu ile ilgili bilim adamlarının yetiştirilmesi için özel bir gayret gösterilmektedir. Memnuniyet veren bu gelişmeler, henüz kullanım alanlarının ne olduğu konusunda yorumdan kaçındığımız Öküzini ön kazıyıcılarının da araştırılabileceğini düşündüren sevindirici bir gelişmedir.

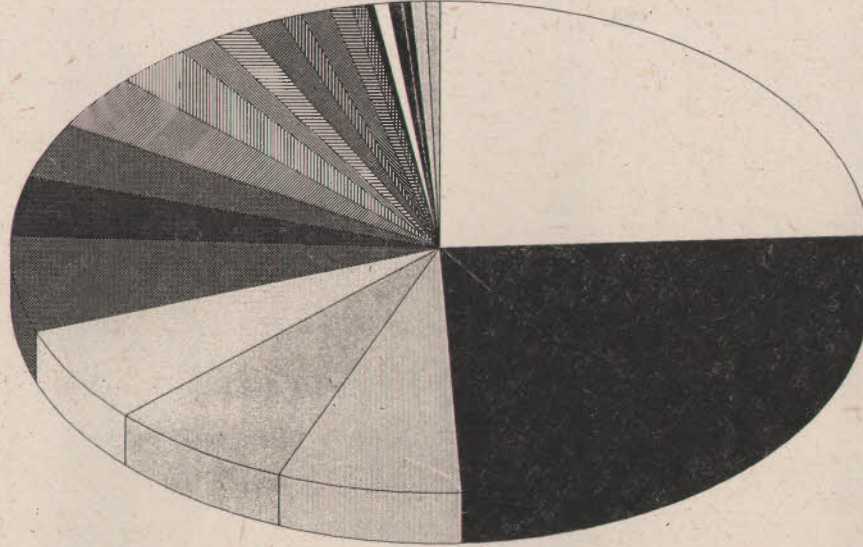
BİBLİYOGRAFYA

- AYDİL, A.** (1992). Paleolitik'te Ön Kazıyıcı Tipleri ve Anadolu'daki Örnekleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- BREZİLLON, M.** (1971). La Dénomination des Objets de Pierre Taillée, Matériaux pour un vocabulaire des préhistoriens de Langue Française, IV e supplément a "GALLIA PREHISTOIRE", Paris.
- CAMPS, G.** (1982). La Préhistoire, A la recherche du paradis perdu, Librairie Académique Perrin, Paris.
- KÖKTEN, İ, K.** (1962). "Maraş ve Antalya Vilayetlerinde Süreli Diptarih Araştırmaları Hakkında Kısa Bir Rapor", T.A.D., sayı. XI-I, 1961'den ayrı basım, (40-41), Ankara.
- LEROI- GOURHAN, A. ve diğ.** (1992). La Préhistoire Dans Le Monde, Nouvelle Clio Presses, Universitaires de France, Paris.
- OTTE, M.** (1991). "Relations Technologie-typologie en Préhistoire", Antropologie, XXIX/1-2, (127-130), Paris.
- SONNEVILLE-BORDES.D. de., PERROT.** (1954). "Lexique Typologique du Paléolithique Supérieur. Outillage lithique: I) Grattoirs II) Outils Solutréen", Bulletin de la Société Préhistorique Française, t.51, (227-333), Issoudun.
- TIXIER, J.** (1963). Typologie de l'Épipaléolithique du Maghreb, Paris: Mémoires préhistoriques et ethnographiques 2 Algar, Paris.
- YALÇINKAYA, I.** (1989). Alt ve Orta Paleolitik Yontmataş Endüstrileri Biçimsel Tipolojisi ve Karain Mağarası, Ankara: T.T.K.
- YALÇINKAYA, I.** (1991). "1990 Yılı Öküzini Kazıları", XII. Kazı Sonuçları Toplantısı-I (55-70), Ankara.

Tablo I: Ön kazıyıcı alt tiplerinin karelere göre dağılımı tablosu.

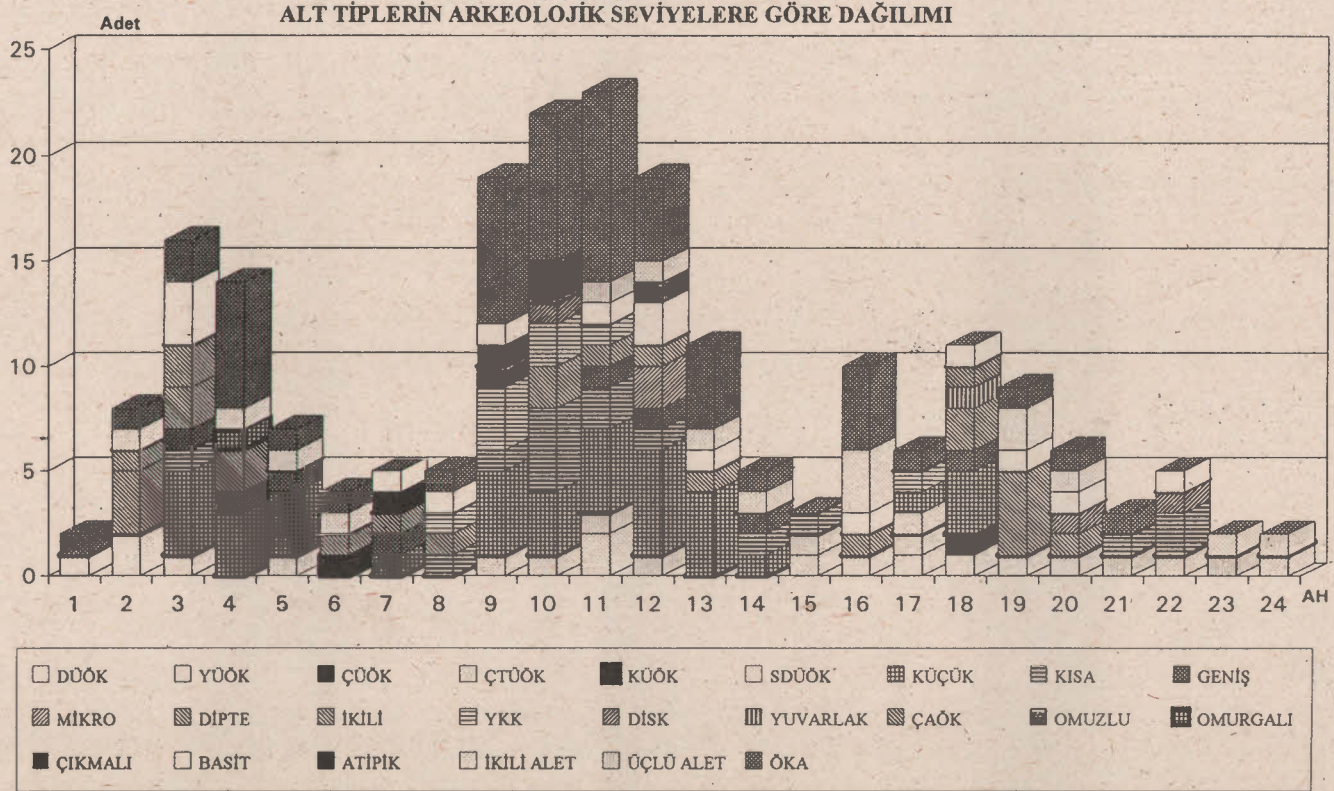
ALT TIPLER	15d	J5c	J5c	K5c	K5c	Toplam
Ön Kazıyıcı Aları	9	14	19	6	5	53
Küçük Ön Kazıyıcı	6	9	8	11	2	36
Dipte Ön Kazıyıcı	2	7	4	2	3	18
Basit Ön Kazıyıcı	2	2	4	6	1	15
Kısa Ön Kazıyıcı	2	5	3	4	1	15
İkili Alet	1	3	2	5	3	14
Dilgi Uçunda Ön Kazıyıcı	2	3	6	2	1	14
İkili Ön Kazıyıcı	2	3	1	1	1	8
Geniş Ön Kazıyıcı		2	5	1		8
Yan Kenarda Kazıyıcı	1	1	2	3	1	8
Yonga Üzerinde Ön Kazıyıcı			3	2	1	6
Çekirdek Tablası Üzerinde Ön K.	1		2			3
Atipik Ön Kazıyıcı				2	1	3
Disk Biçimli Ön Kazıyıcı		1	1	1		3
Çıkmalı Ön Kazıyıcı	1	1		1		2
Üçlü Alet		1	1			2
Mikro Ön Kazıyıcı			1			2
Çekirdek Üzerinde Ön Kazıyıcı				1		1
Çontuklu Alınlı Ön Kazıyıcı			1			1
Korniş Üzerinde Ön Kazıyıcı			1			1
Omurgalı Ön Kazıyıcı			1			1
Omuzlu Ön Kazıyıcı			1			1
Sırtlı Dilgi Üzerinde Ön Kazıyıcı		1				1
Yuvarlak Ön Kazıyıcı					1	1
Toplam	29	53	66	48	21	217

ÖN KAZIYICI ALT TİP GENEL DAĞILIMI

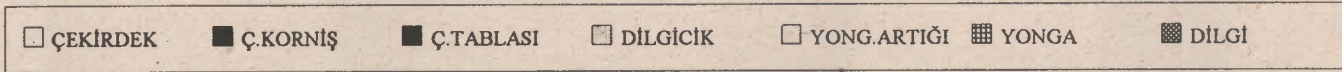
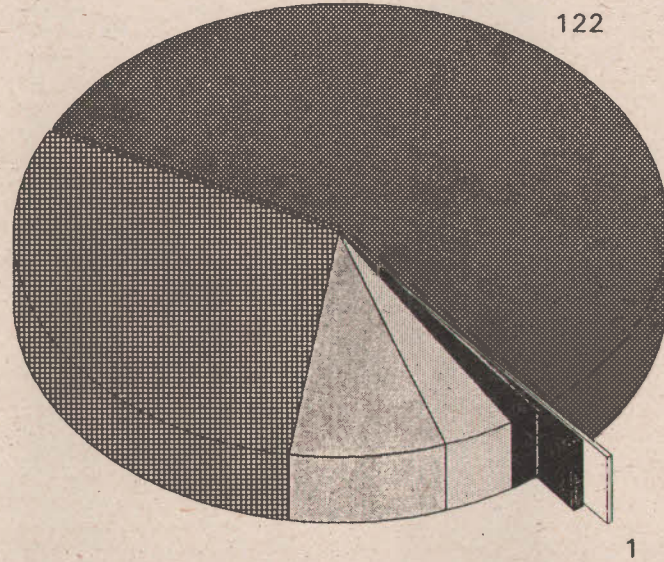
□ Ön kazıyıcı alını (24,4)	▣ Küçük (16,6)	■ Dipte (8,3)	□ Basit (6,9)	□ Kısa (6,9)
□ İkili alet (6,5)	■ Dilgi ucunda (6,5)	■ İkili (3,7)	■ Geniş (3,7)	▨ Yan kenarda kazıyıcı (3,7)
▨ Yonga üzerinde (2,8)	▨ Çekirdek tablası üzerinde (1,4)	▨ Atipik (1,4)	▨ Disk (1,4)	▨ Çıkmalı (0,9)
▨ Üçlü alet (0,9)	▨ Mikro (0,9)	▨ Çekirdek üzerinde (0,5)	■ Çontuklu alınılı (0,5)	□ Omuzlu (0,5)
■ Korniş üzerinde (0,5)	■ Omurgalı (0,5)	□ Sırtlı dilgi üzerinde (0,5)	□ Yuvarlak (0,5)	

Grafik- I

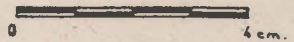

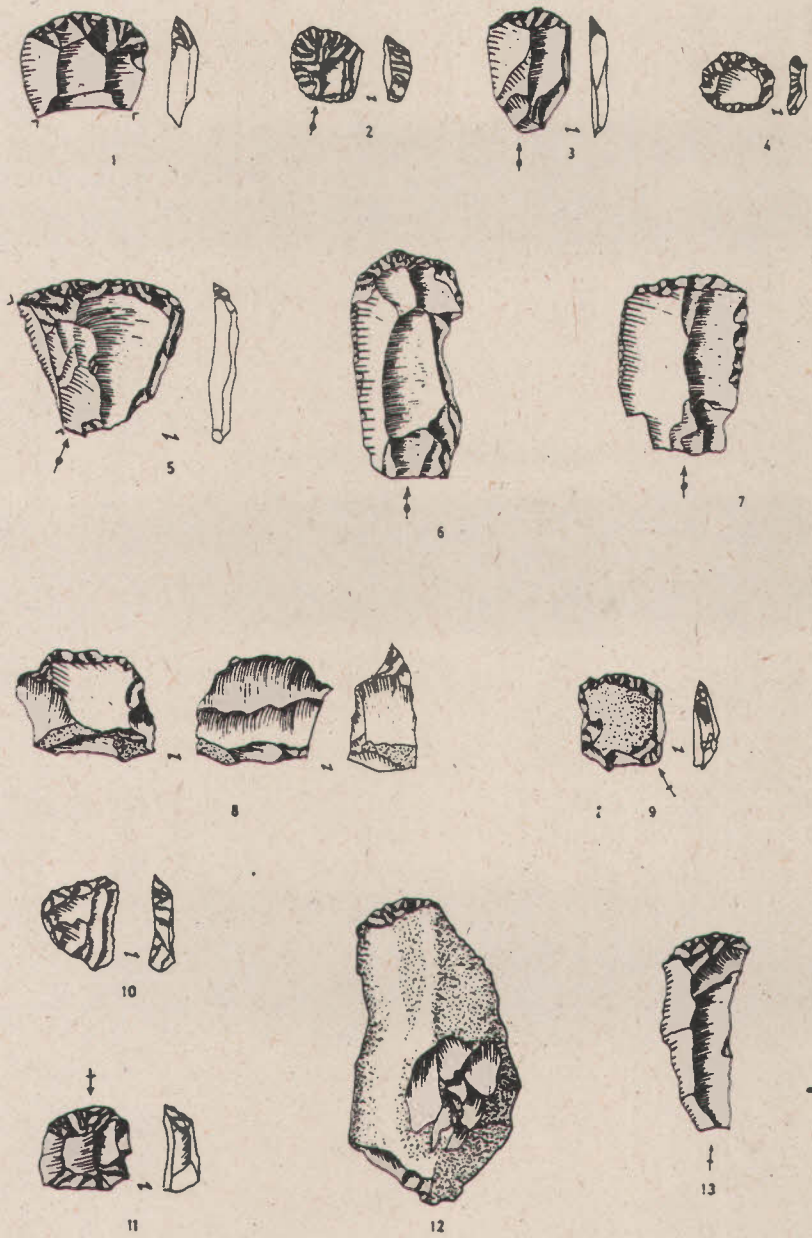
Grafik -II

TAŞIMALIKLARIN DAĞILIMI (TOPL.217)

Grafik - III

Levha -II

